

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI**

**NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU
S KONACNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

Zagreb, studeni 2004.

**NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU
S KONACNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u odredbama članka 2. stavka 4. Ustava Republike Hrvatske.

**II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI
ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE CE DONOŠENJEM ZAKONA
PROISTECI**

Predloženim zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju uskladuju se odredbe važećeg Zakona o zdravstvenom osiguranju («Narodne novine», br. 94/01, 88/02, 149/02, 117/03 i 30/04) s odredbama Konacnoga prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima za obvezna osiguranja.

1. S obzirom da se odredbama Zakona o doprinosima za obvezna osiguranja na jedinstven način reguliraju pitanja koja se odnose na vrste doprinosa za obvezna osiguranja, obveznike doprinosa, obveznike obracunanjanja doprinosa, obveznike plaćanja doprinosa, osnovice, stope za obracun, način utvrđivanja obveza, rokove za isplatu te druga pitanja vezana uz plaćanje doprinosa za obvezna osiguranja pa time i za osnovno zdravstveno osiguranje, predloženim zakonom o izmjenama i dopunama važećeg Zakona o zdravstvenom osiguranju ispuštaju se odredbe koje sada uređuju ta pitanja.

2. Vezano uz činjenicu da su u postupku donošenja i propisi o porezu na dohodak s kojima se uskladuje Zakon o doprinosima za obvezna osiguranja, predloženim izmjenama i dopunama važećeg Zakona o zdravstvenom osiguranju predlaže se uskladivanje pojmova o dohotku i osnovama osiguranja. S tim se u vezi kao posebna osnova za obracun doprinosa uvodi "drugi dohodak". Pod "drugim dohotkom" podrazumijevaju se svi oblici primitaka koji su oporezivi porezom na dohodak, a nisu obuhvaćeni dohotkom od nesamostalnoga rada (plaćom) niti dohotkom od samostalnih djelatnosti koji se utvrđuje na temelju poslovnih knjiga.

3. Uskladivanjem s odredbama Konacnoga prijedloga o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima za obvezna osiguranja utvrđuju se prava iz osnovnog zdravstvenog osiguranja zbog ozljede na radu i profesionalne bolesti za učenike i studente koji rade preko posrednika pri zapošljavanju, a sukladno s tim i plaćanje doprinosa za rizik, na teret osiguranika (jer za taj rad ostvaruje primitak).

Prava za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti priznaju se i osiguranicima poljoprivrednicima – obveznicima poreza na dohodak ili poreza na dobit te osobama koje su na temelju svoje neregistrirane samostalne djelatnosti upisane u registar obveznika poreza na dohodak. Zakonskim se prijedlogom ujedno, a sukladno odredbi članka 28. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji ("Narodne novine", br. 94/01., 122/02., 17/04. i 48/04.), ista prava priznaju i osobi koja pruža njegu i pomoć hrvatskom ratnom vojnom invalidu Domovinskog rata s oštećenjem organizma 100% I. skupine, ako zdravstveno nije osigurana po osnovi rada.

4. Zakonskim prijedlogom proširuju se kategorije osoba sa statusom osiguranika slijedom cega te osobe imaju prava iz osnovnoga zdravstvenog osiguranja. Osiguranicima se utvrđuju članovi uprava trgovačkih društava, ako zdravstveno osiguranje nisu ostvarili po osnovi svoga rada. Nadalje, osiguranicima se utvrđuju i poljoprivrednici koji su, s obzirom na visinu svoga prihoda, u svojstvu obveznika poreza na dohodak ili poreza na dobit, uslijed cega su i obveznici plaćanja većeg doprinosa za osnovno zdravstveno osiguranje. S obzirom na to veće zaduženje, ovakvim statusom daju im se i veća prava od onih koja imaju poljoprivrednici iz točke 10. članka 5. važećega Zakona.

Osiguranicima se utvrđuju i osobe za čiju djelatnost nije propisano izdavanje odobrenja ili obveza registracije, ali je temeljem te djelatnosti upisana u registar obveznika poreza na dohodak, pod uvjetom da nije zdravstveno osigurana po osnovi rada.

5. Predloženim Zakonom određuje se i pravo na naknadu plaće zbog bolovanja i za novoustanovljene osiguranike – poljoprivrednike koji su obveznici poreza na dohodak ili poreza na dobit i za osiguranike – osobe koje su upisane u registar obveznika poreza na dohodak po osnovi samostalne djelatnosti za čije obavljanje nije propisano izdavanje odobrenja ili obveza njene registracije te za osiguranike – osobe koje pružaju njegu i pomoć hrvatskom ratnom vojnom invalidu Domovinskog rata s oštećenjem organizma 100% I. skupine.

III. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona neće biti potrebno osigurati sredstva u državnom proračunu.

IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

S obzirom na predloženi početak primjene Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima za obvezna osiguranja – 1. siječnja 2005. godine, ocjenjuje se da postoje opravdani razlozi za donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku sukladno članku 159. Poslovnika Hrvatskoga sabora.

V. TEKST KONACNOGA PRIJEDLOGA ZAKONA S OBRAZLOŽENJEM

Uz Prijedlog Zakona dostavlja se Konacni prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju.

KONACNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU

Clanak 1.

U Zakonu o zdravstvenom osiguranju ("Narodne novine", broj 94/01., 88/02., 149/02., 117/03. i 30/04.) u clanku 5. iza tocke 4. dodaje se tocka 4.a koja glasi:

"4.a osobe clanovi uprave trgovackih društava, ako nisu osigurane po osnovi rada,".

Tocka 6. mijenja se i glasi:

"6. osobe zaposlene kod diplomatskih misija i konzularnih ureda strane države sa sjedištem u Republici Hrvatskoj,".

Tocka 9. mijenja se i glasi:

"9. osobe koje na podrucju Republike Hrvatske obavljaju gospodarsku djelatnost, upisane u odgovarajuci registar (obrnici, prijevoznici, ugostitelji i trgovci pojedinci), te osobe koje u skladu s posebnim propisom samostalno u obliku zanimanja obavljaju profesionalnu djelatnost (odvjetnici, doktori medicine i stomatologije, umjetnici, novinari, prevoditelji, lektori, športaši i drugi),".

Iza tocke 9. dodaje se tocka 9.a koja glasi:

"9.a svećenici i drugi vjerski službenici vjerske zajednice, koja je upisana u evidenciju vjerskih zajednica koju vodi nadležno državno tijelo, ako nisu osigurani po osnovi rada,".

Iza tocke 10. dodaju se tocke 10.a i 10.b koje glase:

"10.a osobe koje u Republici Hrvatskoj obavljaju djelatnost poljoprivrede i šumarstva kao jedino ili glavno zanimanje, i koji su obveznici poreza na dohodak ili poreza na dobit,

10.b osobe koje su upisane u registar obveznika poreza na dohodak od samostalne djelatnosti za cijje obavljanje nije propisano izdavanje odobrenja ili obveza registracije te djelatnosti, a nisu osigurane po osnovi rada,".

U tocki 11. iza rijeci: "prebivalište" dodaju se rijeci: "ili stalni boravak",

U tocki 12. rijeci: "trajnim nastanjenjem" zamjenjuju se rijecima: "stalnim boravkom",

U tocki 13. podtockci h) rijeci: "novcanih primitaka" zamjenjuju se rijecima: "drugih dohodaka".

Clanak 2.

U clanku 12.a stavku 1. rijeci: "novcanih primitaka" zamjenjuju se rijecima: "drugih dohodaka".

U stavku 2. rijeci: "novcane primitke" zamjenjuju se rijecima: "druge dohotke".

Stavak 3. briše se.

Clanak 3.

U clanku 13. tocka 1. mijenja se i glasi:

"1. učenici i studenti na redovnom školovanju za vrijeme praktične nastave, za vrijeme stručne prakse, stručnih putovanja, odnosno za vrijeme rada putem posrednika pri zapošljavanju učenika i studenata",.

Iza tocke 10. dodaje se tocka 11. koja glasi:

"11. osobe na odsluženju vojnog roka (rocnici) te pricuvnici za vrijeme obavljanja službe u oružanim snagama Republike Hrvatske."

Clanak 4.

U clanku 20. stavku 1. broj: "10." zamjenjuje se brojem: "9.", a rijeci: "tocke 22., 24. i 25." zamjenjuju se rijecima: "tocke 10.a, 10.b, 20., 24. i 25."

Clanak 5.

U clanku 21. stavku 1. podstavku 2. rijec: "primici" zamjenjuje se rijecima: "drugi dohoci".

Clanak 6.

U clanku 22. stavak 1. mijenja se i glasi:

"Pravo na naknadu place zbog bolovanja pripada osiguranicima iz clanka 5. tocke 1. – 9., tocke 10.a i 10.b te tocke 20., 23. i 25., ovoga Zakona, pod uvjetom da ostvaruju placu."

Clanak 7.

U clanku 37. stavku 2. rijeci: "novcani primici" zamjenjuju se rijecima: "drugi dohoci".

Clanak 8.

U naslovu iznad clanka 39.a i u clanku 39.a stavku 1. i 2., clanku 39.d. i 39.e rijec: "primici" zamjenjuje se rijecima: "drugi dohoci".

Clanak 9.

Clanak 47. mijenja se i glasi:

"Osnovice, stope doprinosa, nacin obracunavanja i placanja doprinosa, rokovi placanja, te druga pitanja u vezi s placanjem doprinosa za osnovno zdravstveno osiguranje ureduju se posebnim zakonom, ako ovim Zakonom nije drukcije propisano".

Clanak 10.

Clanci 48., 49. i 50. brišu se.

Clanak 11.

U naslovu iznad clanka 52. rijec: "placanja" briše se, a clanak 52. mijenja se i glasi:
"Obveznici doprinosa, obveznici obracunavanja i placanja doprinosa za osnovno zdravstveno osiguranje ureduju se posebnim zakonom".

Clanak 12.

Clanci 53., 54., 55. i 56. brišu se.

Clanak 13.

U clanku 58. iza rijeci: "skrbi" stavlja se tocka, a daljnji tekst briše se.

Clanak 14.

Clanak 59. mijenja se i glasi:

"Obveznici placanja posebnog doprinosa za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu utvrdenog prema posebnom zakonu za osiguranika koji nije osiguran kod stranog nositelja zdravstvenog osiguranja mogu biti oslobođeni placanja tog doprinosa pod uvjetom da djelatnost obavljaju u državi s kojom Republika Hrvatska nema zaključen ugovor o socijalnom osiguranju ili je međudržavnim ugovorom drukcije određeno, ako su zdravstvenu zaštitu u inozemstvu osigurali o svojem trošku.

Na zahtjev obveznika uplate doprinosa iz stavka 1. ovoga clanka oslobađanje placanja doprinosa utvrđuje Zavod rješanjem sukladno svom općem aktu."

Clanak 15.

Clanak 60. mijenja se i glasi:

"Radi utvrdivanja tocnosti podataka i cinjenica o kojima ovisi ostvarivanje prava iz osnovnog zdravstvenog osiguranja Zavod ima pravo kontrole poslovnih knjiga, financijske dokumentacije i drugih evidencija obveznika uplate doprinosa.

Porezna uprava, Središnji registar osiguranika i druga nadležna tijela obvezni su Zavodu dostavljati podatke potrebne za ostvarivanje prava iz osnovnog zdravstvenog osiguranja."

Clanak 16.

Clanci 61., 62., 63., 64. i 65. brišu se.

Clanak 17.

U clanku 66. stavak 1. mijenja se i glasi:

"Osiguranicima iz clanka 5. tocke 9., 10., 10.a, 10.b i 12. te osiguranim osobama iz clanka 11. ovoga Zakona, koji su prema posebnom zakonu obveznici obracunavanja i placanja doprinosa, a koji nisu uplatili doprinos za osnovno zdravstveno osiguranje za najmanje tri kalendarska mjeseca ogranicava se korištenje prava iz osnovnog zdravstvenog osiguranja na hitnu medicinsku pomoc."

Clanak 18.

Clanak 67. briše se.

Clanak 19.

U clanku 68. stavku 1. tocki 7. iza rijeci: "hitnu" dodaje se rijec: "medicinsku", a rijec: "magistralnim" zamjenjuje se rijecju: "državnim".

Tocka 13. mijenja se i glasi:

"13. osiguranike iz clanka 5. tocke 13.-19. i 21."

Clanak 20.

Clanak 70. mijenja se i glasi:

"Posebni doprinos za prava u slucaju ozljede na radu i profesionalne bolesti iz clanka 20. ovoga Zakona te nacin obracunavanja i uplacivanja propisuje se posebnim zakonom."

Clanak 21.

Clanak 72. briše se.

Clanak 22.

U clanku 94. stavku 1. podstavku 3. rijeci: "i prikuplja" brišu se.

Clanak 23.

U clanku 123. stavku 1. podstavak 2. briše se.

Clanak 24.

Clanci 124., 125. i 126. brišu se.

Clanak 25.

Postupke za obracun i uplatu doprinosa za osnovno zdravstveno osiguranje koji su pokrenuti zakljucno do 31. prosinca 2002. godine, dovršit ce Zavod, prema propisima koji su važili do toga dana.

Clanak 26.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Narodnim novinama", a primjenjuje se od 1. siječnja 2005. godine.

Obrazloženje

Uz članak 1.

Clankom 1. provode se promjene kojima se, uz neke tehnicke izmjene (toc. 4. i 6.), proširuje krug osoba sa statutom osiguranika prema kojem te osobe imaju prava iz osnovnoga zdravstvenog osiguranja. U tom cilju tockom 4.a u krug osiguranika ukljucuju se osobe clanovi uprava trgovackih društava, ako zdravstveno osiguranje nisu ostvarile po osnovi svoga rada. Nadalje tockom 10.a, za razliku od tocke 10., sa statusom osiguranika uvode se i poljoprivrednici koji su, s obzirom na visinu svoga prihoda, u svojstvu obveznika poreza na dohodak ili poreza na dobit, uslijed cega su i obveznici placanja veceg doprinosa za osnovno zdravstveno osiguranje. S obzirom na to vece zaduženje, ovakvim statusom daju im se i veća prava od onih koja imaju poljoprivrednici iz tocke 10. istog clanka.

Proširenje kruga osiguranika ustanovljava se i tockom 10.b, tj. sa svim onim osobama za ciju djelatnost nije propisano izdavanje odobrenja ili obveza registracije, ali je na temelju te djelatnosti upisana u registar obveznika poreza na dohodak, pod uvjetom da nije zdravstveno osigurana po osnovi rada.

Tockom 9. i 9.a samo se pobliže određuje o kojim je osobama rijec s obzirom na njihovu djelatnost te obvezu da je ta njihova djelatnost regulirana posebnim propisima.

Uz članak 2.

Ovim clankom provodi se pojmovno uskladivanje s odredbama posebnog zakona o doprinosima.

Uz članak 3.

Ovim clankom, uz izricajne izmjene, prava za slucaj ozljede na radu i profesionalne bolesti priznaju se navedenim osobama i za vrijeme rada na koji su upuceni putem ovlaštenog posrednika.

Uz članak 4.

Ovim se clankom, suglasno izmjenama predloženim clankom 1. Nacrta prijedloga, prava za slucaj ozljede na radu i profesionalne bolesti priznaju i osiguranicima poljoprivrednicima – obveznicima poreza na dohodak ili poreza na dobit te osobama koje su temeljem svoje neregistrirane samostalne djelatnosti upisane u registar obveznika poreza na dohodak. Njime se ujedno, a suglasno odredbi clanka 28. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i clanova njihovih obitelji ista prava priznaju i osobi koja pruža njegu i pomoc hrvatskom ratnom vojnom invalidu Domovinskog rata s oštećenjem organizma 100% I. skupine, ako zdravstveno nije osigurana po osnovi rada.

Uz članak 5.

Ovim člankom provodi se usklađivanje izricaja s posebnim propisom o doprinosima za obvezna osiguranja.

Uz članak 6.

Ovim člankom istovremeno ustanovljava se pravo na naknadu plaće zbog bolovanja i za novoustanovljene osiguranike – poljoprivrednike koji su obveznici poreza na dohodak ili poreza na dobit (cl. 1. točka 10.a) i osiguranike – osobe koje su upisane u registar obveznika poreza na dohodak po osnovi samostalne djelatnosti za čije obavljanje nije propisano izdavanje odobrenja ili obveza njene registracije (cl. 1. točka 10.b) te za osiguranike – osobe koje pružaju njegu i pomoć hrvatskom ratnom vojnom invalidu Domovinskog rata s oštećenjem organizma 100% I. skupine.

Uz članke 7. – 12.

Navedenim člancima provodi se usuglašavanje s odredbama posebnog propisa o doprinosima za obvezna osiguranja. Naime, riječ je o odredbama koje su sadržane u tom posebnom propisu, koji na jedinstven način regulira pitanje vrsta doprinosa, obveznika doprinosa, obveznika obračunavanja doprinosa, obveznika plaćanja doprinosa, osnovica, stopa za obračun, načina utvrđivanja obveze, rokova za isplatu te druga pitanja vezana uz plaćanje doprinosa za osnovno zdravstveno osiguranje te se kao takve ocjenjuju suvišnima u ovome Zakonu.

Uz članak 13.

Ovim člankom provodi se usuglašavanje s obzirom na nastale promjene u nadležnosti novoformiranog ministarstva zdravstva i socijalne skrbi.

Uz članak 14.

Ovim člankom, nakon usuglašavanja s posebnim zakonom, regulira se posebnost u vezi mogućnosti oslobađanja obveznika doprinosa od plaćanja posebnog doprinosa, o čemu, na zahtjev obveznika, odlučuje Zavod.

Uz članke 15. – 24.

Ovim člancima provodi se usuglašavanje s posebnim zakonom o doprinosima.

Uz članke 25. i 26.

Članci sadrže prijelazne i završne odredbe.